

L'ESCOLA ÀNGEL BAIXERAS, UN PATRIMONI HISTÒRIC

L'escola Àngel Baixeras està ubicada a la Via Laietana de Barcelona. Situar l'escola en aquesta via va ser una prioritat per Puig i Cadafalch i Goday, que defensaven una escola moderna i modèlica al bell mig de la ciutat, aprofitant l'obertura d'aquest gran carrer. Va ser la primera escola graduada, inaugurada l'any 1922 pel Patronat Escolar de Barcelona conjuntament amb La Farigola de Vallcarca. «Fou l'arquitecte Goday, ho decorà en Canyelles MCMXIX», veiem escrit en els esgrafiats de la façana del Baixeras.

Dos anys abans s'havia traslladat el primer parvulari Montessori, de titularitat municipal, del carrer Tapineria a un antic palauet del Carrer Ataülf, amb un «jardí secret» a la vista dels vianants, que encara avui s'utilitza com a pati. Aquest dos edificis, el Montessori i el Goday de la Via Laietana, configuren actualment l'escola Àngel Baixeras.

El Patronat Escolar de Barcelona dotà aquestes escoles amb gran quantitat de material didàctic per poder impulsar una nova manera d'aprendre, racional i activa. A l'escola Àngel Baixeras i al seu parvulari, el Montessori, podem trobar un important fons d'aquesta primera dotació, i també de les que van arribar durant la Segona República. La nostra comunitat educativa viu amb orgull envoltada de la més moderna tecnologia al costat dels elements històrics museístics d'una de les etapes més importants de l'ensenyament a Catalunya.

En el Fons Bibliogràfic, podem trobar publicacions pedagògiques des de finals de segle XIX, la biblioteca de referència que utilitzava el professorat amb títols dels millors pedagogs i pedagogues del moment, llibres de text i de lectura, manuals escolars, publicacions del Patronat, quaderns de classe, publicacions pròpies de l'escola, llibretes, àlbums, dietaris, quaderns de treball elaborats pel professorat amb una impremta que també es conserva...

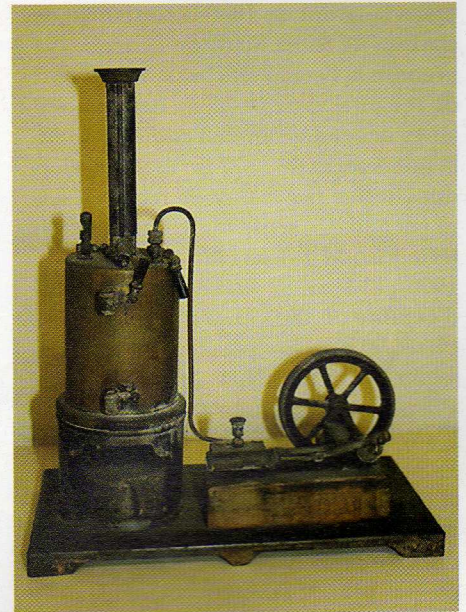
En aquests moments es troben catalogats més de cent setanta objectes utilitzats per a l'estudi de les ciències naturals, el cos humà la física, la química, la geometria, l'astronomia o la geografia, entre altres, així com nombroses caixes de ciències naturals per facilitar l'estudi d'insectes, minerals, llavors, mostres tèxtils, productes d'origen animal i altres materials, totes anteriors al 1939. Juntament amb aquesta col·lecció es poden admirar treballs elaborats per l'alumnat amb fang i amb guix per reproduir mapes i animals...

Per Goday i Canyelles, l'interior dels edificis escolars havia de ser la continuïtat de l'embelliment dels espais exteriors. En la decoració encara es conserven les fonts, les rajoles vidrades, les pintures, les sanefes, les estàtues, els bustos, grans murals amb relleus d'estil grecoromà i mobiliari pensat exclusivament per a l'ús escolar, com els armaris i els bancs que es poden trobar pels passadissos i les aules.

Al parvulari, s'utilitzen actualment els armaris i calaixeres de l'època Montessori per guardar el material escolar i, en caixes, podem trobar tant materials de la senyora Maria Montessori (encaixos, botons, acordonaments, làmines, pissarretes, escales de colors, abecedaris, fustes de colors...) com llibretes, bombetes i material divers amb l'emblema de l'Ajuntament de Barcelona.

L'escola conserva també un important arxiu documental amb el registre de les matrícules de l'alumnat de diferents èpoques, dietaris, anotacions, llibres d'actes, factures des de l'any 1936, exàmens de l'alumnat, despeses i entrades...

Encara avui, quan s'obren armaris, es retiren caixes o es mou mobiliari, es troben petits tresors: paquetets, capsetes i carpetes que es conserven igual com es van arxivar fa més de setanta anys, i que alguna persona va saber amagar perquè no fossin destruïts. Es troba material

dels anys cinquanta i, a sota o al darrere, més materials dels anys trenta. És tot un jaciment que espera ser recuperat, catalogat, arxivat i mostrat, que ens explica la gran tasca educativa que es va dur a terme al nostre país i més concretament a la nostra ciutat, fruit del treball de moltes persones que creien que l'educació era un bé de futur. Moltes persones que van ser depurades o van caure en l'oblit, però que van fer una tasca pedagògica que ens ha permès arribar on som i ser com som. Caldrà esmerçar recursos per recuperar-ho, per respecte a qui ens va precedir, per la nostra pròpia dignitat, per poder conservar i exposar aquest gran patrimoni, paral·lelament amb l'actual projecte educatiu de l'escola d'avui. Ensenyar a estimar el patrimoni, valorar la tasca dels altres, dignificar l'herència que hem rebut, és un deute que tenim com a mestres i com a ciutadans i ciutadanes.

Mercè Garcés

Mestra de l'escola Àngel Baixeras

www.xtec.cat/baixeras/historia

[a l'esquerra]
Armarí de material

© MUHBA [autora: Joana Puig]

[a dalt]
Model de màquina de vapor

© MUHBA [autora: Joana Puig]